

Elżbieta Frydrychowicz

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

ZAGROŻENIE ZAKAŻENIEM WIRUSEM HIV

Kościerzyna 2003

CELE OPERACYJNE WYRAŻONE W OSIĄGNIĘCIACH UCZNIA:

dotyczące wiedzy

uczeń pozna:

- drogi rozprzestrzeniania się wirusa HIV
- zachowania bezpieczne i ryzykowne

dotyczące umiejętności

uczeń potrafi:

- ustrzec się zakażenia HIV
- nie zachowywać się ryzykownie
- udzielić wsparcia osobie z HIV/AIDS

dotyczące postawy:

- odpowiedzialności za własne zdrowie
- szacunku i tolerancji wobec innych osób
- świadomości, że do rozprzestrzeniania się epidemii AIDS w dużej mierze przyczyniła się tzw. swoboda seksualna.
- właściwej postawy w stosunku do chorych i nosicieli HIV.

METODY I FORMY PRACY Z UCZNIAMI

Test „Przenoszenie wirusa HIV ”mający na celu dokonanie przez uczniów oceny posiadanej wiedzy na temat zachowań bezpiecznych i ryzykownych ze względu na możliwość zakażenia się wirusem HIV,mini wykład ,rozmowa zabawy integracyjne, projekcja filmu video.

POMOCE DYDAKTYCZNE

Kontrakt klasy VI, test „ Przenoszenie wirusa HIV” ,foliogramy,plansze,film edukacyjny „Bezpieczny seks- nie”

LITERATURA

W.Halot , Zakażenia HIV i AIDS w praktyce lekarskiej ”, Szczecin 1999.

M.Brodman, J. Thacker, R. Kranz ,Bez niedomówień- mity o bezpiecznym seksie a AIDS”, Elma Book 1999

I.Głowaczewska, Życ z wirusem- poradnik dla osób żyjących z HIV,
Warszawa,1996.

PLAN ZAJĘCIA:

1. Rozmowa wprowadzająca, przypomnienie kontraktu, zabawa integracyjna
2. Omówienie sytuacji w których można się zarazić HIV, a w których nie.
Omówienie problemu przeceniania ochronnej roli prezerwatywy-film edukacyjny.
3. Zapoznanie z przebiegiem zakażenia wirusem HIV.
4. Omówienie w jaki sposób HIV wywołuje AIDS i jak rozpoznać stadium zakażenia.
5. Podsumowanie zajęć, test „Wiedza o HIV”

Ad. 1

-Nauczyciel przypomina uczniom o kontrakcie jaki klasa zawarła na czas spotkania i jednocześnie przypina go na tablicy.

KONTRAKT KLASY VI A

1. Szanujemy siebie na wzajem.
2. Każdy ma prawo się wypowiedzieć.
3. Mówimy pojedynczo.
4. Nie śmiejemy się zwypowiedzi kolegów, szanujemy ich zdanie , nie krytykujemy.
5. Po zajęciu zachowujemy dyskrecję, nie opowiadamy o uczuciach i wypowiedziach kolegów aby ich nie zranić i nie narazić na ośmieszenie.
6. Czynnie uczestniczymy w zajęciach.
7. Jesteśmy dla siebie życzliwi i wyrozumiali.
8. Zawsze mówimy:„co ja myślę”,a nie „co myślą inni”.

Nauczyciel proponuje zabawę integracyjną „Z mojej prawej stony jest puste miejsce”, która polega na zaproszeniu na wolne krzesło kolegi wskazując jakim ma przyjść krokiem (np. Z mojej prawej strony jest wolne miejsce, zapraszam na nie Ołę krokiem baletnicy).

-Nauczyciel dzieli klasę na czteroosobowe grupy rozdając pocztówki podzielone na 4 fragmenty. Uczniowie składają w całość pocztówki i tworzą grupy.

Ad. 2.

W klasie podzielonej na na czteroosobowe grupy nauczyciel rozdaje testy i prosi o dokonanie oceny różnych zachowań pod względem ryzyka zakażenia HIV - uczniowie wypełniają test:

Sytuacje :	ryzyko	brak ryzyka
1 Korzystanie ze środków komunikacji publicznej		
2. Picie i jedzenie z tych samych naczyń, korzystanie z tych samych sztućców, z których korzysta osoba będąca nosicielem wirusa HIV		
3. Ukąszenie komara.		
4. Stosunek płciowy z osobą zakażoną		
5. Kichanie i kasłanie osoby zakażonej lub chorej		
6. Podanie ręki osobie zakażonej.		
7. Pływanie w publicznym basenie		
8. Używanie wspólnej igły do wstrzyknień dożylnych		
9. Korzystanie ze wspólnej szczoteczki do zębów.		
10. Głęboki pocałunek z osobą zakażoną		
11. Wspólna praca z zakażonym lub chorym.		
12. Używanie tej samej igły do przekłuwania uszu, akupunktury.		
13. Przebywanie w tych samych pomieszczeniach, oddychanie tym samym powietrzem.		
14. Korzystanie z toalety publicznej.		
15. Przyjacielskie pocałowanie zakażonego lub chorego.		

Prawidłowe rozwiązanie testu:ryzyko-punkt 4,8,9,10,12.

Omawiając odpowiedzi z kolumny „ryzyko”, nauczyciel wyświetla foliogram pt. „Przekazywanie wirusa HIV”. Udziela również dodatkowych informacji oraz ewentualnych wyjaśnień na pytania uczniów.

PRZEKAZYWANIE WIRUSA HIV

Wirusem HIV można zarazić się przez:

1. Kontakt seksualny (analny, oralny, vaginalny)
2. Kontakt z zakażoną krwią
3. Od zakażonej matki w trakcie życia płodowego, porodu lub karmienia piersią.

Kontakt seksualny - najczęstsza przyczyna zakażenia wirusem HIV. W trakcie stosunku płciowego wirus HIV może przedostać się do krwiobiegu partnera seksualnego osoby zakażonej. Gdy rozpatrujemy kontakty dopochwowe, doustne i doodbytnicze, to największe ryzyko przeniesienia zakażenia istnieje przy kontaktach doodbytowych, mniejsze przy kontaktach dopochwowych, bardzo małe przy kontaktach doustnych pod warunkiem, że nie ma żadnych zranień błony śluzowej.

Nauczyciel zwraca uwagę uczniów również na to, że drogą kontaktów płciowych mogą być przenoszone inne choroby zakaźne np. kiła, rzeżączka, wrzód miękki, ziarniak weneryczny, nieswoiste zapalenie układu moczowo-płciowego, wirusowe zapalenie wątroby, świerzb, wszawica łonowa, opryszczka, rzęsistkowica, chlamydia, kłębki kończyste. Informuje, że picie alkoholu, branie narkotyków często sprzyja ryzyku zakażenia tymi chorobami, ponieważ prowadzi do nawiązania przygodnych kontaktów z nieznanymi osobami.

Nauczyciel wyświetla foliogram:

ZAPOBIEGANIE ZAKAŻENIU WIRUSEM HIV.

Tylko mówiąc „NIE” alkoholowi, narkotikom, rezygnując z przedmałżeńskiego seksu, aż do chwili poślubienia nie zakażonej osoby oraz trwając w związku monogamicznym opartym na wierności możesz ustrzec się AIDS, jak i innych chorób przenoszonych drogą płciową.

Nauczyciel pyta uczniów: Czy stosowanie prezerwatywy może uchronić przed zakażeniem wirusem HIV? (To pytanie mogą również uczniowie zadać sami, ponieważ posiadają na ten temat pewną wiedzę). Nauczyciel udziela rzetelnej informacji na ten temat, odpowiada, że prezerwatywa nie chroni przed zakażeniem HIV i innymi chorobami przenoszonymi drogą płciową, wzmacniając swoje słowa przeprowadzanymi badaniami, foliogramem lub 5-minutowym filmem edukacyjnym pt. „Bezpieczny seks- nie”.

Kontakt z zakażoną krwią

Osoby, które dożylnie przyjmują narkotyki, często korzystają z tych samych igieł i strzykawek. W wyniku tego niewielka ilość krwi osoby zakażonej wirusem HIV może zostać wstrzyknięta do krwiobiegu kolejnej osoby. W Polsce wśród zakażonych HIV większość stanowią narkomani (64% zakażonych).

Prawdopodobieństwo zakażenia się wirusem HIV przy transfuzji krwi jest obecnie bardzo małe. Przetaczanie krwi i przyjmowanie preparatów krwiopochodnych jest bezpieczne. W Polsce od roku 1987 przeprowadza się badania przesiewowe wszystkich dawców krwi. Zupełnie wyjątkowo może się jednak zdarzyć, że krwiodawca, nosiciel HIV, oddaje krew w okresie, gdy jego organizm nie wytworzył jeszcze przeciwciał, zatem wynik jego krwi będzie ujemny, choć w istocie jego krew jest już zakaźna. Np. w Niemczech, gdzie liczba zakażonych wirusem HIV jest znacznie wyższa niż w Polsce, obliczono, że prawdopodobieństwo przetoczenia takiej krwi jest 1:5 milionów przetoczeń. Zachowaniem ryzykownym będzie również używanie tych samych narzędzi, na których mogą znajdować się resztki krwi przy takich zabiegach jak: przekłuwanie uszu, akupunktura, wykonywanie tatuaży, manicure i pedicure. Wszystkie narzędzia używane do tych celów powinny być jałowe, a zabiegi te dokonywane w renomowanych placówkach. Narzędzia używane do golenia (np. żyletka), mycie zębów (szczoteczka do zębów), w warunkach domowych nie powinny być pożyczane innym osobom.

Przy pocałunku głębokim istnieje również ryzyko zakażenia wirusem HIV, jeśli błony śluzowe jamy ustnej będą narażone na bezpośredni kontakt z krwią (np. poprzez opryszczki wargowe, skaleczenia itp.).

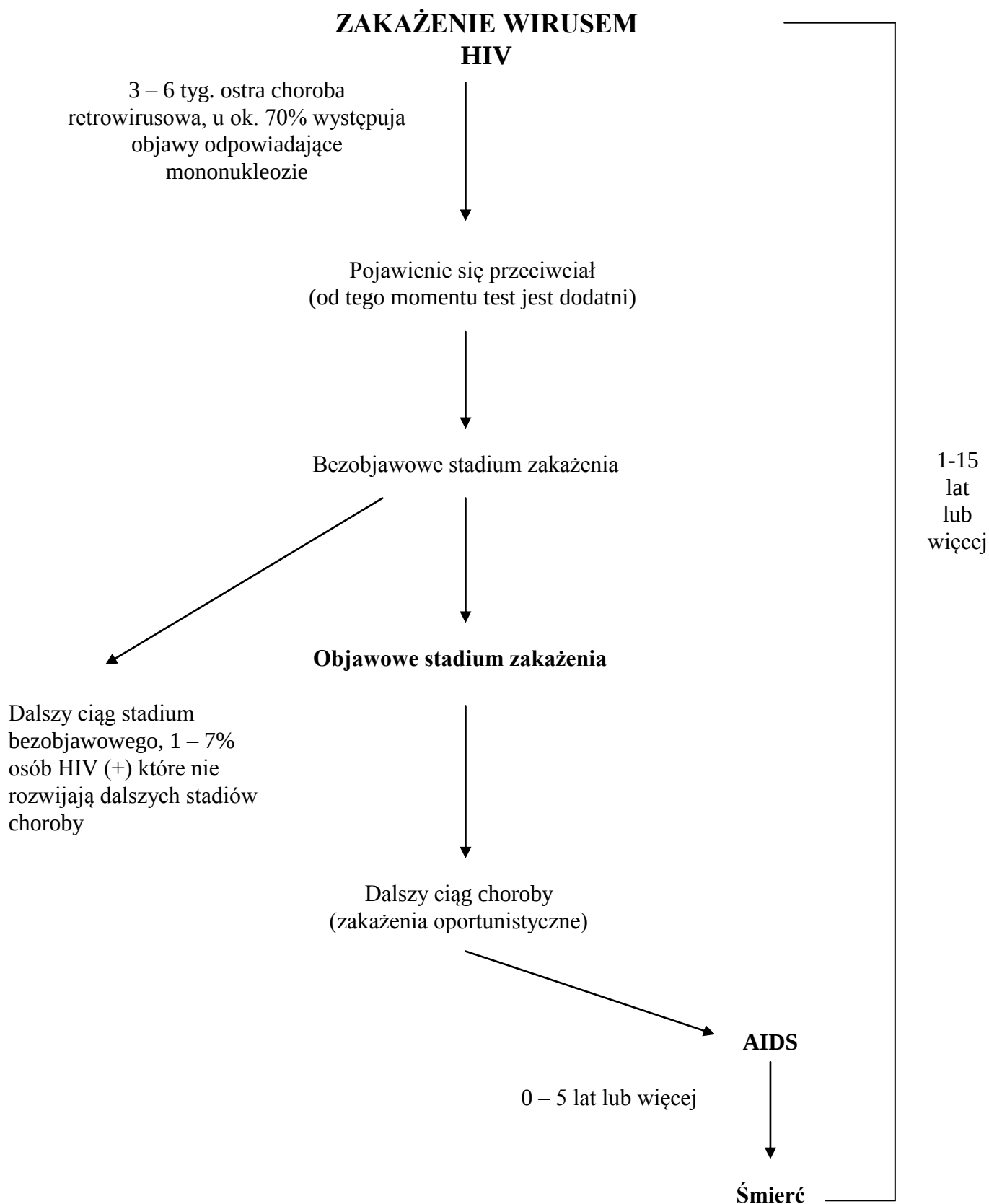
Możliwość przeniesienia zakażenia HIV od zakażonej matki w trakcie życia płodowego, porodu lub karmienia piersią.

Kobieta zakażona HIV może go przekazać swojemu dziecku w trakcie ciąży lub przy porodzie. Możliwe jest też przekazanie dziecku przez zakażoną matkę podczas karmienia piersią. Przeciwciała any-HIV u noworodka nie muszą koniecznie oznaczać, że dziecko jest zakażone. Dotychczas zgromadzone przez lekarzy dane są niewystarczające do sformułowania ścisłych zaleceń profilaktycznych dla zakażonych kobiet, które chcą urodzić dziecko.

Ad. 3.

Nauczyciel wyświetla foliogram ilustrujący przebieg zakażenia HIV.

PRZEBIEG ZAKAŻENIA HIV.

Ad. 4.

Nauczyciel wyjaśnia w jaki sposób HIV wywołuje AIDS i jak rozpoznać kolejne stadium zakażenia.

AIDS jest chorobą wywołaną przez wirusa HIV (ludzki wirus upośledzenia odporności). Wirus HIV jest drobnoustrojem atakującym organizm człowieka i wywołującym chorobę. HIV wywołuje AIDS osłabiając układ odpornościowy organizmu . Ten układ jest złożony z różnych części składowych, a każda z nich spełnia inną funkcję w zwalczaniu zakażeń. Kiedy ktoś ulega zakażeniu HIV-em, wirus dostaje się do osocza krwi, która stanowi część układu odpornościowego. Następnie HIV atakuje niektóre komórki krwi, głównie zaś niszczy **limfocyty T4** (nazywane również komórkami T4, komórkami T lub **limfocytami pomocniczymi**) oraz **makrofagi**. Oba rodzaje komórek są bardzo ważne w zwalczaniu zakażeń. Ponieważ wirus jest o wiele mniejszy od tych komórek krwi, HIV może wnikać do limfocytów i makrofagów oraz żyć w ich wnętrzu. Materiału genetycznego tych komórek używa HIV do swojej reprodukcji. W procesie tym zwanym **transkrypcją** komórka odczytuje swój kod genetyczny i wykonuje dokładną kopię samej siebie. Natomiast HIV przerywa proces transkrypcji i zmusza komórkę do produkcji kopii wirusa AIDS. W efekcie zdrowa komórka przekształca się w fabrykę produkującą kopie wirusa AIDS. Prowadzi to w końcu do zniszczenia komórki zaatakowanej przez HIV, który następnie wnika do innej. Po zniszczeniu pewnej liczby komórek organizm staje się niezdolny do zwalczania zakażeń.

Dobrym przykładem ukazującym działanie HIV jest określenie liczebności komórek T4 zawartych w jednym mililitrze sześciennym krwi. Osoba ze sprawnym układem odpornościowym ma od 600 do 1500 tych komórek. Wraz z rozwojem zakażenia liczba komórek T4 ciągle się zmniejsza., a tym samym obniża się zdolność organizmu do zwalczania zakażeń. Przy spadku liczby komórek T4 poniżej 200 wszystkie drobnoustroje, które normalnie byłyby zniszczone przez układ odpornościowy, są zdolne do zakażenia organizmu. Takie zakażenia są nazywane **zakażeniami oportunistycznymi** (np. pneumocystozowe zapalenie płuc, mięsak Kaposiego).

Nauczyciel przedstawia plansze pokazujące charakterystyczne choroby przy AIDS.

Ad.5 PODSUMOWANIE ZAJĘĆ, TEST „ WIEDZA O HIV/AIDS.”

Nauczyciel prosi na zakończenie zajęć o wypełnienie testu celem sprawdzenia wiedzy o wirusie HIV/AIDS.